

Aan	De minister van Economische Zaken en Klimaat
Van	InnovationMatters (Oelfier den Haselaar)
Datum	11 februari 2021
Betreft	Zienswijze InnovationMatters op consultatie Energiewet
Versie	Publiek

Met interesse hebben wij kennisgenomen van de consultatieversie van de Energiewet. Wij zijn zeer verheugd met het grote aantal verbeteringen dat met deze wet wordt doorgevoerd. Om de energietransitie te versnellen is het van groot belang dat ruimte wordt geboden aan nieuwe deelnemers in de markt zoals de actieve afnemer en de energiegemeenschap van burgers. Hierbij is het van belang om te beseffen dat de doelen en de benodigde middelen voor deze partijen anders zijn dan die van de reeds bestaande deelnemers.

Als nieuwe deelnemers dezelfde rechten en plichten krijgen opgelegd als de bestaande partijen, zoals de leverancier, dan worden zij geremd in hun ontwikkeling, waardoor hun toegevoegde waarde aan het systeem kleiner zal zijn dan wanneer zij optimaal worden gefaciliteerd. Dit beperkt onnodig het draagvlak voor de energietransitie en de snelheid waarmee deze tot stand zal komen.

Het is van belang om deze nieuwe spelers de ruimte te bieden om nieuwe middelen te ontwikkelen waarmee zij een volwassen invulling kunnen geven aan hun rol. Omdat deze middelen zich vaak nog in een pril stadium bevinden en nog moeten doorgroeien om succesvol te worden is het belangrijk dat reeds bestaande ruimte niet onnodig wordt ingeperkt.

In onze zienswijze hebben wij ons beperkt tot datgene wat in de wetsartikelen is beschreven, aangezien de MvT zal volgen.

Zienswijzen van andere partijen

Tijdens het opstellen van onze zienswijze hebben wij contact gehad met Energie Samen en met de Vrije Universiteit (Amsterdam). Wij ondersteunen de zienswijzen van beide partijen. Tevens ondersteunen wij de zienswijze van het Rathenau Instituut, met name ten aanzien van de risico's van centrale opslag van hoogfrequente meetdata uit slimme meters en de voordelen van het inrichten van een gedecentraliseerd systeem.

Begripsbepalingen

Allocatiepunt. Dit begrip bevat het niet-gedefinieerde begrip marktpartij. Wij adviseren om dit te wijzigen naar: "punt in een installatie waar wordt gemeten en waarop de afnemer verantwoordelijkheid draagt voor de balancering".

Energiegemeenschap van burgers. In uw definitie van energiegemeenschap wordt voorgeschreven dat dit een *rechtspersoon* is. Hoewel energiegemeenschappen vaak gebruik maken van de *coöperatie* als rechtsvorm, wordt er ook gebruik gemaakt van de *commanditaire vennootschap*, de *vennootschap onder firma* en de *maatschap*. Richtlijn 2019/944 definieert de energiegemeenschap als een *juridische entiteit*, dat is volgens ons meer correct. De essentie is volgens ons dat de energiegemeenschap is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en over een bankrekening beschikt. Wij onderschrijven op dit punt de zienswijze van Netbeheer Nederland en Energie Nederland om deze definitie over te nemen uit Richtlijn 2019/944

Marktpartij. U gebruikt dit begrip elf keer in de wettekst terwijl het niet is opgenomen bij de definities. Als het alsnog wordt opgenomen dan is van belang om ook de *actieve afnemer* en de

energiegemeenschap van burgers onder dit begrip mee te nemen. Indien het niet wordt opgenomen in de begripsbepalingen, dan lijkt het mij verstandig om het niet te gebruiken.

Primair allocatiepunt. Net als bij allocatiepunt is het duidelijker om hier aan te geven dat de afnemer voor dit punt verantwoordelijk is voor de balancering. Volgens ons is het niet noodzakelijk om het secundaire allocatiepunt apart te definiëren, omdat het primaire allocatiepunt slechts een verbijzondering van het reeds gedefinieerde allocatiepunt is.

Primaire leverancier. Het maken van onderscheid tussen de primaire leverancier en andere (secundaire?) leveranciers leidt onvermijdelijk tot discriminatie van marktpartijen en daarmee een ongelijk speelveld. Om dit te voorkomen adviseren wij om dit begrip niet op te nemen en enkel daar waar van toepassing een aantal verantwoordelijkheden toe te wijzen aan **de leverancier op het primaire allocatiepunt**. Naar onze overtuiging heeft deze verantwoordelijkheid alleen betrekking op de uitvoering van het leveranciersmodel (artikel 2.2.22 en 2.2.23) en zouden hieraan geen andere rechten, taken of verplichtingen moeten worden gekoppeld.

Register: De mogelijkheid dat registers ook decentraal (gedistribueerd) kunnen worden bijgehouden spreekt ons zeer aan.

Rekening: Wij zijn ons ervan bewust dat dit begrip is overgenomen uit de huidige wet. Toch denken wij dat dit begrip verwarrend en overbodig is. De registratie van GvO's en CvO's is gewoon een registratie, zoals er ook andere registraties zijn.

Het delen van gemeenschapsenergie

In de Richtlijn 2019/944 is het begrip delen van energie als activiteit van een energiegemeenschap opgenomen. Dit begrip is volgens ons ten onrechte niet overgenomen in de energiewet. Naar onze stellige overtuiging verschilt delen wezenlijk van het begrip levering.

Zie hiervoor artikel 16, derde lid, onderdeel e:

*De lidstaten zorgen ervoor dat energiegemeenschappen van burgers:
e) het recht hebben binnen de energiegemeenschap van burgers te voorzien het delen van elektriciteit die is opgewekt door de productie-eenheden in bezit van de gemeenschap, mits aan de andere in dit artikel vastgelegde vereisten wordt voldaan en de rechten en verplichtingen van de leden van de gemeenschap als eindafnemers worden gehandhaafd.*

Beheren en uitwisselen van gegevens

Wij ondersteunen de mogelijkheid om de verantwoordelijkheid voor beheer en uitwisseling van gegevens, middels een ministeriele regeling, te kunnen beleggen bij een andere partij. Dit zorgt voor druk op de systeembeheerders om hun taken goed uit te voeren en het geeft ook ruimte aan ontwikkelaars van radicaal goedkopere en betere systemen. Dit kan zeer helpen bij de ontwikkeling van systemen voor energiegemeenschappen en actieve afnemers.

Overigens heeft beheer en uitwisseling van deze gegevens voor een belangrijk deel betrekking op de accommodatie van overstap, bedoeld in artikel 3.5.15. Het daarom van belang dat de MR bedoeld in 4.3, ook wordt aangehaald bij artikel 3.5.15.

slimme-metersystemen

Gegevensbescherming

Naar onze overtuiging sluit het massaal uitlezen van slimme meters en het centraal opslaan van de meetdata van grote aantallen kleine aansluitingen, niet aan op de voorschriften van artikel 20 (Richtlijn 2019/944). Er zijn technieken voorhanden die de bescherming van persoonsgegevens vele

malen beter borgen dan met de netbeheerders op dit moment gebruiken. Met deze alternatieve methoden kan de data voor de allocatie net zo nauwkeurig en sneller beschikbaar worden gemaakt, dan met het huidige systeem van de netbeheerders. Ditzelfde geldt voor andere transacties zoals het aanbieden en verhandelen van flexibiliteit door eindafnemers.

Hoewel de netbeheerders reeds 12 jaar op de hoogte zijn van de bezwaren die in het parlement leven rondom de privacybescherming bij het gebruik van slimme meters, zijn zij doorgeslagen op de ingeslagen weg met centrale opslag van meetdata. Ondanks dat de grote wetenschappelijke en praktische vooruitgang op het gebied van versleutelde aggregatie¹ in deze periode, hebben de netbeheerders hierin niet geïnvesteerd.

Interoperabiliteit

De data uit de slimme meter zal steeds meer worden gebruikt bij het optimaliseren van flexibele assets achter de aansluiting van de gebruiker. In de toekomst zal deze data meer en meer worden gebruikt voor het aanbieden van flexibiliteit op de energiemarkten. Om de ontwikkeling van deze markten niet te belemmeren is het van belang dat partijen, die handelen in flexibiliteit, zekerheid hebben over de kwaliteit en de herkomst van de data, zonder hierbij afhankelijk te zijn van de medewerking van de netbeheerder. De data die verkregen kan worden vanuit de P4 poort heeft niet de gewenste resolutie en is ook niet tijdig beschikbaar en de data van de data uit de P1 poort is de herkomst en de kwaliteit niet afdoende vast te stellen.

Interoperabiliteit is heel eenvoudig te borgen door voor te schrijven dat de meetdata uit de P1 door de meter voorzien moet worden van een **digitale handtekening**. Hierdoor is de herkomst onweerlegbaar vast te stellen en is het veel eenvoudiger om de kwaliteit te borgen. Wij adviseren de minister met klem om een dergelijke voorziening voor de komende generatie meters voor te schrijven. Wanneer hetzelfde voorschrift ook wordt gehanteerd voor meetinrichtingen in de installatie op een secundair meetpunt, dan wordt het heel goed mogelijk om betrouwbare transacties uit te voeren op basis van deze data, zonder dat het noodzakelijk is, dat deze meetinrichtingen in beheer van de netbeheerders zijn.

Gebruik meetdata derden

Naar wij begrijpen, vragen de netbeheerders om in de wet op te nemen de meter op een allocatiepunt niet noodzakelijk in hun eigendom hoeft te zijn, om de data te gebruiken voor de allocatie. Installaties, zoals een laadpaal voor EV, bevatten steeds vaker een meter die onlosmakelijk geïntegreerd is. Wij ondersteunen de wens om ook de metingen uit deze installaties te gebruiken voor de allocatie. Volgens ons is het hiervoor niet nodig dat de netbeheerder de communicatie met deze meters inricht. Door gebruiken te maken van de juiste protocollen en versleuteling is het heel goed mogelijk om aan te tonen dat deze data correct en betrouwbaar is, onafhankelijk van de infrastructuur waarmee de data is verzameld.

Vergunningsvrije levering door energiegemeenschappen

In de huidige elektriciteitswet is het op grond van artikel² 95a, 2^e lid, onderdeel a, mogelijk om zonder leveranciersvergunning tussen afnemers energie te delen die deze afnemers voor eigen rekening en risico met een eigen installatie hebben opgewekt:

Artikel 95a

1. *Het is verboden zonder vergunning elektriciteit te leveren aan afnemers die beschikken over een*

---

¹ [Homomorphic encryption - Wikipedia](#)

² Elektriciteitswet 1998

aansluiting op een net met een totale maximale doorlaatwaarde van ten hoogste 3*80 A.

2. Het verbod geldt niet ten aanzien van het leveren van elektriciteit:
  - a. indien de elektriciteit is opgewekt met een installatie die voor rekening en risico van de afnemer, alleen of, voor een evenredig deel, tezamen met andere afnemers, in werking wordt gehouden en de afnemer de geleverde elektriciteit verbruikt;
  - b. door een buiten Nederland gevestigde leverancier van elektriciteit aan ten hoogste 500 afnemers, bedoeld in het eerste lid, die wonen in gebieden aan de Nederlandse landsgrens;
  - c. indien de afnemer aan dezelfde rechtspersoon toebehoort als de producent die de elektriciteit heeft opgewekt dan wel een dochtermaatschappij daarvan in de zin van artikel 24a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de afnemer de geleverde elektriciteit verbruikt, of
  - d. indien de elektriciteit anders dan bedrijfsmatig wordt geleverd overeenkomstig bij ministeriële regeling te stellen regels;
  - e. indien de elektriciteit wordt geleverd in het kader van een overeenkomst als bedoeld in artikel 95n.

Op dit moment wordt nog niet veel gebruik gemaakt van dit artikel maar energiegemeenschappen zien hierin goede mogelijkheden om het onderling delen van energie tussen hun leden toe te passen.

De voorgestelde tekst in de Energiewet

EZK heeft dit artikel aangegrepen voor het vormgeven van het delen van energie tussen leden van een energiegemeenschap, door het te verplaatsen naar 2.2.15, tweede lid, onderdelen a en b en door het op een aantal punten aan te passen:

Artikel 2.2.15 leveringsvergunning [95a E-wet; 43 G-wet; art 27 ERL]

1. Het is verboden zonder vergunning elektriciteit of gas te leveren aan een huishoudelijk eindafnemer of micro-onderneming.
2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van het leveren van:
  - a. elektriciteit door een niet primaire leverancier, voor zover deze elektriciteit is opgewekt met een productie-installatie die voor rekening en risico van een rechtspersoon in werking wordt gehouden, en het levering betreft aan de leden of aandeelhouders van die rechtspersoon;
  - b. elektriciteit door een niet primaire leverancier, voor zover deze elektriciteit is geproduceerd voor rekening en risico van een eindafnemer of groep eindafnemers en deze productie niet de primaire bedrijfsmatige activiteit is van die eindafnemer of groep eindafnemers;
  - c. elektriciteit of gas door een producent aan een micro-onderneming, voor zover deze een dochtermaatschappij in de zin van artikel 24a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is van de producent;
  - d. elektriciteit of gas op een gesloten distributiesysteem;
  - e. elektriciteit of gas door een buiten Nederland gevestigde leverancier aan ten hoogste 500 huishoudelijke eindafnemers die wonen of micro-ondernemingen die gevestigd zijn in gebieden aan de Nederlandse landsgrens.
3. Een houder van een vergunning beschikt over de benodigde organisatorische, financiële en technische kwaliteiten alsmede voldoende deskundigheid voor een goede uitvoering van zijn taak.
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de vereisten, bedoeld in het derde lid, waaraan een houder van een vergunning moet voldoen.

In de manier waarop EZK deze artikelen vorm geeft zien de energiegemeenschappen³ een beperking van de mogelijkheden van een energiegemeenschap ontstaan die wij **onwenselijk en onnodig** vinden. Voor energiegemeenschappen sluit het huidige artikel 95a, tweede lid, onderdeel a, veel beter aan op de doelstellingen en de activiteiten van energiegemeenschappen en wij verzoeken EZK daarom om **de strekking van de huidige tekst van het artikel ongemoeid te laten** en hier alleen aan toe te voegen dat de afnemers gezamenlijk zijn georganiseerd zoals bedoeld in artikel 2.1.5 (dat is de

---

³ De zienswijze van Energie Nederland op de consultatie geeft ook een aantal problemen aan met deze constructie. Energie Nederland vreest dat de vergunningsvrije energiegemeenschap extra risico's zal veroorzaken voor de *primaire leverancier*. Energie Nederland een aantal extra verplichtingen en beperkingen opleggen aan energiegemeenschappen en hun leden, om de *primaire leverancier* te beschermen. Deze bescherming is echter helemaal niet nodig indien de energiegemeenschap zelf het recht heeft om op het primaire allocatiepunt te leveren.

energiegemeenschap). Zoals reeds is aangegeven bij begripsbepalingen is rechtspersoonlijkheid geen definiërende eigenschap van een energiegemeenschap. Het is wel van belang dat zij een *juridische entiteit* zijn.

Het doel van energiegemeenschappen is om het mogelijk te maken, om de leden in staat te stellen om zoveel mogelijk hun zelf geproduceerde energie te gebruiken. Door de mogelijkheden van een energiegemeenschap te beperken tot een secundair aansluitpunt wordt het huishoudelijk verbruik van de leden hiervan uitgesloten.

Wat niet kapot is, moet je niet repareren

Wij hebben het vermoeden dat EZK met de voorgestelde tekst een aantal mogelijke problemen in de toekomst wil voorkomen. Hieronder laten wij zien, dat deze problemen niet zullen ontstaan of dat de oplossing van het probleem reeds in het huidige systeem wordt geregeld.

Wij hebben de volgende onderwerpen geïdentificeerd waarop de wijziging impact heeft:

Procedure leveringszekerheid. In het huidige model wordt met het begrip leveringszekerheid, geduid op een procedure, die ervoor zorgt dat de aansluiting van een kleinverbruiker altijd beschikt over een partij die de verantwoordelijkheid draagt voor de levering. Deze procedure borgt dat op het moment dat een vergunninghoudende leverancier failliet gaat, dat de verplichting tot levering wordt overgenomen door een andere vergunninghoudende leverancier. EZK lijkt het begrip leveringszekerheid ruimer te interpreteren.

Leveringszekerheid (vervolg). EZK geeft aan dat een duurzame bron niet altijd energie zal leveren en dat er energie ingekocht dient te worden voor de momenten waarop de installatie, bedoeld in 95a, tweede lid, onderdeel a, geen energie produceert. Zeker gesteld dient te worden, dat energiegemeenschappen en hun leden ook op die momenten in de levering van energie op hun aansluitingen voorzien.

Leveranciersmodel. De partij die volgens het aansluitingenregister verantwoordelijk is voor de levering van energie op de aansluiting, is als gevolg van het leveranciersmodel ook verantwoordelijk voor de afdracht van de netwerkkosten aan de netbeheerder. Met de komst van de secundaire allocatiepunten, is deze plicht verplaatst naar het primaire allocatiepunt. EZK vreest dat partijen zonder leveringsvergunning onvoldoende kunnen worden aangesproken op hun plicht om deze kosten af te dragen.

Consumentenbescherming. Zowel de huidige Elektriciteitswet, de Europese richtlijn (2019/944) als de nieuwe Energiewet bevatten artikelen die consumenten beschermen tegen de macht van hun leverancier. EZK vindt het belangrijk dat de rechten van leden van een energiegemeenschap ook goed worden geborgd.

Procedure leveringszekerheid

De procedure leveringszekerheid borgt dat huishoudelijke afnemers doorgeleverd krijgen op het moment dat de partij waarmee zij een leveringsovereenkomst hebben failliet gaat. Deze bescherming is tweeledig. Ten eerste voorkomt de procedure dat de netbeheerder verplicht wordt om de betreffende aansluitingen af te sluiten. Ten tweede zorgt de procedure ervoor dat er geen kettingreactie ontstaat van omvallende programmaverantwoordelijken, waardoor het systeem in gevaar komt. Als deze kettingreactie ontstaat, dan zou de levering aan een veel grotere groep huishoudelijke afnemers in gevaar komen.

Bij veel vergunninghoudende leverancier, is de programmaverantwoordelijke (PV) onderdeel van dezelfde groep van bedrijven. Hierdoor is de kans groot dat leverancier en PV elkaar meetrekken in geval van een faillissement. Een energiegemeenschap, die op de eigen aansluitingen wil leveren, zal de balansverantwoordelijkheid in het algemeen overdragen aan een externe PV.

Anders dan bij het faillissement van een vergunninghouder binnen dezelfde groep, zal de programmaverantwoordelijke door het faillissement van een energiegemeenschap niet heel hard worden geraakt. De belangrijkste reden hiervoor is dat de PV niet alleen het verbruik maar ook de productie van de energiegemeenschap in portefeuille heeft. Van een installatie, die met zon- of wind produceert, zijn de marginale kosten nihil, waardoor het onbalansrisico van de PV niet significant groter is dan wanneer de energiegemeenschap solvabel is. Het risico van de PV is verder beperkt, omdat de aansluitingen van de energiegemeenschap maar een klein deel van het totale aantal aansluitingen van de PV zullen uitmaken, dit beperkt de exposure van de PV.

Voorgestelde oplossing

Als er geen procedure leveringszekerheid zou bestaan, dan gaat bij het wegvallen van de leverancier, de volledige portefeuille over naar de PV, aan wie de balansverantwoordelijkheid is overgedragen. Voor grootverbruikaansluitingen is dit onder het huidige stelsel al de reguliere werkwijze. **Deze oplossing werkt ook prima voor de situatie van het faillissement van een energiegemeenschap.** Bij het wegvallen van de energiegemeenschap komt de volledige verantwoordelijkheid voor de levering en onbalans bij de PV te liggen.

In het geval dat de leverancier van een grootverbruiker failliet gaat dan heeft de PV, op grond van de huidige Netcode⁴, het recht om de onbalans die de aansluiting van de grootverbruiker veroorzaakt bij de grootverbruiker tegen onbalansprijzen in rekening te brengen. Bij aansluitingen van huishoudelijke afnemers zal de PV dit niet mogen. Het leveren op deze aansluitingen is immers (behoudens de uitzonderingen) alleen mogelijk voor een vergunninghouder. Om zijn belangen te beschermen zal de PV dus moeten beschikken over een leveringsvergunning of hij zal bij het aangaan van de overeenkomst met de energiegemeenschap moeten vastleggen, dat hij het recht heeft om de leden van de energiegemeenschap, bij faillissement over te dragen aan een vergunninghouder naar zijn keuze.

Deze werkwijze borgt dat de leden, na het faillissement van hun energiegemeenschap, altijd bij een vergunninghoudende leverancier terecht komen. Op grond van reeds bestaande regels, zal de leveringsovereenkomst, altijd voor onbepaalde tijd zijn. Hierdoor is zijn de (oud) leden altijd vrij om over te stappen op een andere leverancier. **Deze werkwijze is reeds op informele basis getoetst bij TenneT en zij onderschrijven zowel de analyse, als de voorgestelde oplossing.**

Bijkomend probleem voor energiegemeenschappen

Een bijkomend probleem met de procedure leveringszekerheid is dat energiegemeenschap dan ook in staat moeten zijn om de klanten op te vangen van een reguliere *vergunninghouder*, als die failliet gaat. Daar is een energiegemeenschap helemaal niet op ingericht. Een lid van een energiegemeenschap brengt productiemiddelen, financiële middelen en/of tijd in om ervoor te zorgen dat de energiegemeenschap goed kan functioneren, en accepteert dat hij daarmee ook een zeker risico loopt.

Een klant niet hetzelfde als een lid. Een klant wil niet geconfronteerd worden met risico's waarvoor hij niet heeft gekozen. Een klant wil gewoon ontzorgd worden en is bereid daarvoor een maandelijkse factuur te betalen. Ook heeft een klant geen regionale binding met zijn leverancier. Het is niet

---

⁴ Uiteraard kunnen wij op dit moment nog niet voorzien op welke wijze de artikelen uit de huidige Netcode zullen worden overgenomen in een MR. In het voorstel hebben wij niet kunnen terugvinden op welke manier gehandeld dient te worden bij het faillissement van een vergunningsvrije leverancier. Het lijkt ons verstandig om onder 2.2.20 een nieuw lid toe te voegen dat voorschrijft dat bij faillissement, van een vergunningsvrije leverancier, diens programmaverantwoordelijke de plaats van de leverancier in het aansluitingenregister overneemt.

verstandig om klanten van een failliete vergunninghouder onder te brengen bij een organisatie die op leden is gericht.

Leveringszekerheid (vervolg)

Het tweede probleem dat EZK, onder de noemer leveringszekerheid schaaft, is de levering van energie op het moment dat de installatie van de energiegemeenschap geen energie produceert, terwijl er wel verbruik is. Strikt genomen veroorzaakt de energiegemeenschap in dit geval onbalans, waarvoor de energiegemeenschap een oplossing dient te vinden.

In informeel overleg geeft EZK aan dat in hun interpretatie 95a, tweede lid, onderdeel a, alleen kan worden toegepast als de afnemers beschikken over een installatie die het volledige verbruik van de gezamenlijke afnemers afdekt. Indien het verbruik op enig moment groter is dan de productie van de installatie, dan is er volgens EZK sprake van levering waarvoor, volgens EZK, het noodzakelijk is om te beschikken over een leveringsvergunning.

Hieronder zal met een tweetal situaties worden onderzocht of deze interpretatie van houdbaar is.

Situatie 1:

De energiegemeenschap beschikt over een duurzame bron met een opslagsysteem of een dieselgenerator waarmee zij flexibel energie kan produceren, dat de altijd overeenkomt met het verbruik van de leden. De energiegemeenschap voldoet in dit geval aan de interpretatie van EZK van artikel 95a, tweede lid, onderdeel a, omdat de leden altijd energie verbruiken van de eigen installatie.

In deze situatie zal de energiegemeenschap in theorie nooit onbalans veroorzaken. Toch zal de energiegemeenschap in dit geval een PV moeten inhuren die de programmaverantwoordelijkheid overneemt. Waarom? Omdat de installatie altijd onverwacht kan uitvallen vanwege een defect of verwacht vanwege onderhoud. Als de PV van de energiegemeenschap in dit geval niets doet, dan zal de situatie onbalans veroorzaken, omdat de leden van de energiegemeenschap wel energie verbruiken, terwijl hun installatie op dat moment geen energie produceert. De PV kan ook voorkomen dat er onbalans ontstaat door de energie in te kopen op een energiemarkt of door de energie te betrekken van een andere producent of leverancier in zijn portfolio. Het oplossen van de situatie veroorzaakt kosten aan de kant van de PV en de PV zal deze kosten in rekening brengen bij de energiegemeenschap. De energiegemeenschap zal deze kosten op haar beurt in rekening brengen bij haar leden.

Conclusie situatie 1:

Ook als afnemers beschikken over een installatie, waarmee ze hun eigen verbruik perfect kunnen matchen, dan zullen er altijd situaties zijn waarbij zij energie in moeten kopen via hun PV. Hoewel zij deze energie niet zelf hebben opgewekt mogen zij deze toch leveren aan hun leden. Het is niet noodzakelijk om hiervoor een vergunninghouder in te schakelen.

Een windmolen produceert niet als de wind niet waait en een zonnepaneel produceert niet als de zon niet schijnt. In dat geval dient energie ingekocht te worden om te voorkomen dat het verbruik op de aansluitingen van de energiegemeenschap onbalans veroorzaken. Er is geen principieel verschil tussen deze situatie en de situatie waarbij de energiegemeenschap beschikt over een installatie die het verbruik perfect volgt maar die ook af- en toe niet zal produceren.

Situatie 2:

Uitgaande van artikel 2.2.15, tweede lid, onderdeel a of b, beschikt de energiegemeenschap over productie die wordt gedeeld met de leden via de secundaire allocatiepunten energie verbruiken. Omdat het verboden is om gebruik te maken wordt deze energie niet gebruikt voor het huishoudelijk

verbruik maar voor het laden van EV's en voor warmtepompen e.d. Overigens is niet verplicht dat de verbruikers op de secundaire allocatiepunten⁵ allemaal regelbaar moeten zijn.

De energiegemeenschap huurt een PV in, aan wie zij de balansverantwoordelijkheid voor haar aansluitingen overdraagt. De PV verkoopt energie op het moment dat de installatie van de energiegemeenschap meer produceert dan de leden verbruiken en koopt energie in op het moment dat de leden minder energie produceren dan zij verbruiken. Hoewel het volume dat de PV voor de energiegemeenschap inkoopt en verkoopt mogelijk exact aan elkaar gelijk zijn, zijn hieraan voor de energiegemeenschap wel kosten verbonden omdat de prijzen voor energie over de dag fluctueren. De energiegemeenschap zal de kosten hiervoor in rekening brengen bij haar leden.

Conclusie situatie 2:

In het geval waarin de leden van een energiegemeenschap de opgewekte energie hun eigen secundaire allocatiepunten, zal de energiegemeenschap energie via de PV moeten inkopen en verkopen om te voorkomen dat haar allocatiepunten in onbalans zijn. Er is geen principieel verschil tussen energie die wordt ingekocht ter voorkoming van onbalans op een primair allocatiepunt ten opzichte van de energie die wordt ingekocht ter voorkoming van onbalans op een secundair allocatiepunt.

Leveranciersmodel

Met de introductie van secundaire allocatiepunten is het mogelijk geworden dat een aangeslotene diensten afneemt van meer dan één leverancier. Ten behoeve van de eenvoud en om te voorkomen dat alle leveranciers netkosten in rekening brengen, is de facturatie en afdracht van de netkosten een taak voor de leverancier op het primaire allocatiepunt.

Onder de bestaande regels komt het veelvuldig voor dat kleinverbruikaansluitingen worden beleverd door een vergunningsvrije leverancier. Dit is niet alleen het geval bij aansluitingen van een energiegemeenschap maar bij alle aansluitingen waarvan de leverancier gebruik maakt van de uitzonderingen in 95a, tweede lid, of artikel 95n. Hoewel de vergunningsplicht in deze gevallen niet van toepassing is, wordt bij deze kleinverbruikaansluitingen wel het leveranciersmodel toegepast. De huidige vergunningsvrije leveranciers innen netwerkkosten en dragen deze af zoals een vergunninghouder dat ook doet.

Is het voor de afdracht van de nettarieven noodzakelijk dat de leverancier een rechtspersoon is? Nee, dat is het niet. De afdracht van de nettarieven door de leverancier aan de netbeheerder is een betrekkelijk eenvoudig proces:

Eénmalig voorbereidende stappen:

- Iedereen die als leverancier de verantwoordelijkheid wil hebben voor een aansluiting (of allocatiepunt) dient te beschikken over een 13-cijferige leveranciers-EANcode.
- Voordat deze leveranciers-EANcode gebruikt kan worden in het berichtenverkeer, dient de leverancier een intakegesprek te hebben bij EDSN/de netbeheerders.
- Hierbij dient de leverancier zijn juridische entiteit⁶ bekend te maken in combinatie met een bankrekeningnummer waarover deze entiteit de zeggenschap heeft.
- Als de leverancier vervolgens heeft aangetoond dat hij in staat is om correcte berichten te versturen, dan mag hij deelnemen aan het berichtenverkeer.

---

⁵ Als EZK met het nieuwe artikel wel beoogt dat productie en verbruik gelijktijdig met elkaar in evenwicht zijn, dan vormt dit een ernstige belemmering van de rechten van de leden van de energiegemeenschap.

⁶ Een entiteit die beschikt over een KvK nummer. Dus niet alleen rechtspersonen maar ook eenmanszaken, VOF's en maatschappen.

Maandelijks proces:

- De netbeheerder maakt op basis van het aansluitingenregister voor elke leverancier een overzicht van de aansluitingen waarvoor die leverancier verantwoordelijk is.
- De netbeheerder stuurt het overzicht aan de betreffende leverancier, voorzien van het totale bedrag dat de leverancier verschuldigd is.
- De leverancier betaalt⁷ het verschuldigde bedrag aan de netbeheerder.
- Als de leverancier de verschuldigde bedragen niet betaald, dan stelt de netbeheerder hem in gebreke om

Het proces is zo eenvoudig, dat dit in principe afgehandeld kan worden met een automatische incasso van de netbeheerder op de bankrekening van de leverancier.

Indien de leden van de energiegemeenschap ervoor kiezen om geen rechtspersoon in te richten maar om gebruik te maken van een juridische entiteit zonder rechtspersoonlijkheid, dan worden hierdoor **de rechten van de netbeheerder uitgebreid en niet ingeperkt!** De netbeheerder hoeft niet bang te zijn dat hij de netwerkkosten bij de individuele leden van de energiegemeenschap moet incasseren. Dit kan gewoon bij de juridische entiteit van de leverancier, ook als deze geen rechtspersoonlijkheid heeft.

Met betrekking tot de incassering van de netwerkkosten in het kader van het leveranciersmodel is er géén noemenswaardig probleem bij een energiegemeenschap. Als een energiegemeenschap de verantwoordelijkheid draagt voor het primaire allocatiepunt, dan beschikt de netbeheerder over alle informatie en over alle rechten om de netwerkkosten voor de aansluitingen van de energiegemeenschap, bij de energiegemeenschap in rekening te brengen. Naar ons oordeel is het een **veel te zwaar middel** om vergunningsvrije energiegemeenschappen in dit geval te verbieden om gebruik te maken van de primaire allocatiepunten van haar leden om de gezamenlijk opgewekte energie op te verbruiken.

De netbeheerders hoeven zich ook geen zorgen te maken over de inning van de netwerkkosten in het geval van het faillissement van de coöperatie. Als hierbij de procedure wordt gehanteerd zoals benoemd in de paragraaf leveringszekerheid, dan wordt de levering overgenomen door de programmaverantwoordelijke. Deze zal de netwerkkosten als leverancier op het primaire allocatiepunt gewoon moeten innen en afdragen.

Dit knelpunt is eenvoudig weg te nemen door in de artikelen 2.2.22, eerste lid en 2.2.23 de formulering *de primaire leverancier* te vervangen door *de leverancier op het primaire allocatiepunt*. Artikel 2.2.22 kan dan luiden *de leverancier op het primaire allocatiepunt* heeft ten aanzien van een aangeslotene met een kleine aansluiting tot taak de door deze aangeslotene aan een [DSB...].

Consumentenbescherming

EZK geeft aan dat de leden van de Tweede Kamer zeer hechten aan consumentenbescherming. Dat is naar onze overtuiging terecht. De macht van de leverancier is aanzienlijk groter, dan die van de individuele consument. Het is daarom van belang dat de belangen van consumenten worden geborgd.

---

⁷ De plicht tot betaling door de leverancier is geregeld in artikel 95cb van de Elektriciteitswet 1998 we artikel 9 van de Regeling gegevensbeheer en Afdracht. Overigens wordt in artikel 95cb verwezen naar artikel 95a eerste lid. Hierbij is van belang dat verwezen wordt naar de afnemer met een aansluiting met een maximale doorlaatwaarde van 3*80A. Het is voor deze verwijzing niet relevant of de leverancier van die afnemer vergunningplichtig is of niet.

Consumentenbescherming is in het nieuwe voorstel echter **volledig losgekoppeld van de vergunningsplicht**. Consumentenbescherming is van toepassing op elke partij die levert⁸ op een allocatiepunt dat in gebruik is bij een huishoudelijke afnemer. Het is dus ook van toepassing op de leden van een energiegemeenschap die de energie die zij samen hebben opgewekt op hun eigen aansluiting verbruiken.

Aangezien de consumentenbescherming los van de vergunningsplicht, kan consumentenbescherming geen reden zijn voor de wijziging in de formulering van 95a, tweede lid, onderdeel a naar 2.2.15, tweede lid, onderdelen a en b.

Consumentenbescherming (aanvullende problemen)

In het voorstel voor de Energiewet worden alle artikelen voor consumentenbescherming onverkort toegepast op de energiegemeenschap. De relatie tussen een energiegemeenschap en haar leden is echter anders dan die tussen een leverancier en haar klanten. Een energiegemeenschap wordt opgericht door consumenten om een aantal gemeenschappelijke doelen na te streven. Dit komt naar voren in de formulering van artikel 2.1.5, onderdeel c⁹, waarin wordt gesteld dat de feitelijke zeggenschap in een energiegemeenschap dient te liggen bij natuurlijke personen, kleine ondernemingen of lokale autoriteiten.

De verantwoordingsplicht die leveranciers ten opzichte van de ACM hebben, is bij een energiegemeenschap reeds geregeld omdat de leden onderdeel uitmaken van de energiegemeenschap. Energiegemeenschappen zijn veelal kleine organisaties en zowel de organisatorische als de administratieve invulling van deze verantwoordingsplicht is overbodig en onevenredig zwaar.

Aggregatiezekerheid

In de huidige wet is de procedure leveringszekerheid opgenomen om de huishoudelijke afnemer te beschermen tegen de gevolgen van het faillissement van de leverancier. Nu een splitsing wordt gemaakt tussen de levering en de teruglevering door de consument is het opmerkelijk dat de huishoudelijke afnemer niet wordt beschermt tegen het faillissement van de aggregator.

Op het moment dat de aggregator failliet gaat, dan zal de afnemer immers ongewild door blijven leveren aan de curator van de aggregator. De afnemer heeft geen enkele mogelijkheid om de levering terug te halen en de kans dat hij als concurrente schuldeiser betaald zal worden voor deze levering is verwaarloosbaar klein. Het lijkt ons wenselijk dat de afnemers minimaal een waarschuwing van de landelijke netbeheerder ontvangen, zodat zij tijdig kunnen switchen.

---

⁸ Het voorstel voor de energiewet spreekt enkel over leveren en niet over het in Richtlijn 2019/944 genoemde delen. In onze opvatting is dit niet terecht. Wij zullen dat elders in onze reactie onderbouwen.

⁹ De zeggenschap voor energiegemeenschappen die duurzame energieprojecten ontwikkelen laat iets meer vrijheden toe aan lokale rechtspersonen.